آفتاب تند تورم و تبخیر سریع افزایش مزد سالانه

کیفیت زندگی در گرو تعیین منصفانه حقوق کارگران است

نسرین هزاره مقدم

پس از مدت‌ها مناقشه و جدل بر سر میزان هزینه‌های حداقلی زندگی، کمیته مزد شورای عالی کار، محاسبه سبدمعاش خانوار را به اتمام رساند. با این حال خروجی چهار میلیون و ۹۴۰هزار تومانی برای سبدمعاش حداقلی، به‌زعم برخی با واقعیات و مختصات زندگی روزمره مردم کوچه و بازار تطابق ندارد و به همین دلیل است که اذهان برخی از اعضای جامعه کارگری و بازنشستگان کشور، نمی‌توانند این رقم را بپذیرند.

محاسبه سبدمعاش خانوار، براساس آمارهای تورمی دی ماه ۹۸ صورت گرفته است. پیش از این «علی خدایی» عضو کارگری شورای عالی کار خطاب به نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار و در ارتباط با شاخص‌های قیمتی که دولتی‌ها و کارفرمایان با خود به جلسه می‌آورند، گفته بود: «باید نرخ اقلامی که کارفرمایان پیشنهاد می‌دهند و در محاسبه سبد مورد استفاده قرار می‌گیرد، رسانه‌ای شود تا مردم قضاوت کنند که در کدام نقطه از کشور، اقلام خوراکی با آن قیمت‌های ادعایی در دسترس است و می‌توان آنها را به آن قیمت خرید! مثلاً آیا اصلاً در سیستان و بلوچستان، سبزیجات و خوراکی‌ها با قیمت‌های ادعایی شما یافت می‌شود؟!»

همچنین بعد از جلسه پنجم اسفند، نمایندگان کارگران در ارتباط با مناقشه قیمتی بین خود و کارفرمایان گفتند: نماینده کارفرمایان به نرخ‌های میادین میوه و تره‌بار استناد می‌کردند و می‌خواستند از این نرخ‌ها در تعیین رقم سبد معاش استفاده کنند غافل از اینکه نرخ‌های مصوب میادین تره‌بار، سنخیتی با نرخ‌های در دسترس مردم ندارد و هیچ قلم کالایی را نمی‌توان با آن نرخ‌ها تهیه کرد. علاوه بر این، برخی از تلاش کارفرمایان برای «کیفیت‌زدایی از سطح زندگی کارگران» حداقل در بخش خوراکی‌ها خبر دادند. ظاهراً نمایندگان کارفرمایان تلاش داشته‌اند تا جایی که می‌توانند سفره طبقه کارگر را بی‌کیفیت کنند.

در این شرایط و به گفته خدایی، کارفرمایان قیمت سبد را چهار میلیون و ۸۰هزار تومان و دولت حدود چهار میلیون و ۷۰۰هزار تومان اعلام کردند اما گروه کارگری با ارجاع به مرکز آمار، رقم حداقلی را پنج میلیون و ۳۰۰هزار تومان اعلام کرد که در نهایت، با اجماع هر سه گروه، رقم چهار میلیون و ۹۴۰هزار تومان مورد توافق قرار گرفت و پای این رقم، مهر تایید نشست.

حال باید گفت هرچند مرحله اول مذاکرات مزدی چندان به نفع کارگران خاتمه نیافته و نرخ سبد معاش با نرخ واقعی و مطلوب طبقه کارگر، فاصله زیاد دارد ولی مهم‌ترین و اصلی‌ترین مرحله مذاکرات هنوز در پیش است.

این هفته احتمالاً، اولین جلسه شورای عالی کار با موضوع دستمزد و با در اختیار داشتن رقم سبد معاش آغاز می‌شود. حال نگاه کارگران و بازنشستگان تامین اجتماعی به این جلسه دوخته شده و قرار است خروجی این جلسه، سطح معاش چند ده میلیون خانوار کارگری کشور را تعیین کند. سوال اصلی اینجاست که خواسته کارگران و بازنشستگان از این جلسه و در کل از مذاکرات مزدی شورای عالی کار چیست؟

خواسته کارگران این است که سبد معاش محاسبه شده، فقط یک عدد توافقی روی کاغذ نباشد، بلکه براساس تصریحات بند دوم ماده ۴۱ قانون کار، حداقل دستمزد براساس همین رقم تعیین شود

سبدمعاش نباید روی کاغذ باقی ماند

هر چند، نرخ سبد معاش به زعم عده‌ای رضایت‌بخش نیست اما در این مرحله، اصلی‌ترین مطالبه کارگران، در نظر گرفتن همین رقم بسیار حداقلی در تعیین حداقل دستمزد است. خواسته کارگران این است که سبد معاش محاسبه شده، فقط یک عدد توافقی صرف و روی کاغذ باقی نماند، بلکه براساس تصریحات بند دوم ماده ۴۱ قانون کار، حداقل دستمزد براساس همین رقم تعیین شود. کارگران نمی‌خواهند در تعیین دستمزدشان، تنها به نرخ تورم رسمی استناد شود. آنها می‌گویند دستمزد باید بتواند تمام هزینه‌های زندگی را پوشش بدهد.

عرف سال‌های گذشته این بوده که معمولاً چانه‌زنی مزدی، حول و حوش نرخ تورم رسمی صورت می‌گرفته، هر چند در سه سال اخیر، محاسبه سه‌جانبه سبد معاش، قدرت چانه‌زنی نمایندگان کارگری را افزایش داده و آنها توانسته‌اند با حربه سبد معیشت که یک سند معتبر در ارتباط با خط فقر و بند دوم ماده ۴۱ است، از محدوده تورم رسمی و بحث بر سر آن، تجاوز کنند. در چنین شرایطی است که کارگران توقع دارند امسال از حقانیت سبد معاش بیش از همیشه دفاع شود، هر چند آمارهای رسمی تورم نیز نشان‌دهنده بالا رفتن سرسام‌آور هزینه‌های زندگی از ابتدای سال جاری است.

تورم انتظاری بیش از ۴۵ درصد است

در روزهای اخیر آمارهای رسمی تورم بهمن ماه نیز منتشر شد، هر چند در مذاکرات مربوط به سبد معاش، آمارهای دی ماه مورد استفاده قرار گرفت. شاخص‌های تورمی منتشره نشان می‌دهد نرخ تورم سالیانه در بهمن ماه به ۳۷ درصد رسیده که نسبت به دی ماه، با ۱.۶ درصد کاهش همراه است، هر چند نرخ تورم ماهانه با افزایش ۰.۳ درصدی به ۱.۱ درصد در ماه گذشته رسیده است و در واقع، هزینه‌های زندگی در بهمن ماه به نسبت دی ماه، ۰.۳ درصد افزایش داشته است.

طبق این آمار، نرخ تورم نقطه‌ای بهمن ماه ۱۳۹۸ در مقایسه با ماه قبل ۱,۳ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با کاهش ۴.۳ واحد درصدی به ۱۹.۷ درصد و گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» با افزایش ۰.۱ واحد درصدی به ۲۷.۵ درصد رسیده است.

براساس این آمار رسمی، نرخ تورم نقطه‌ای در بهمن ماه ۲۵ درصد اعلام شده است. منظور از نرخ تورم نقطه‌ای، درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل است، بنابراین در بهمن ماه، خانوارهای کشور به طور میانگین ۲۵.۰ درصد بیشتر از بهمن ۱۳۹۷ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند.

این نمودار افزایشی نشان می‌دهد که صعود هزینه‌های زندگی همچنان تداوم دارد و با توجه به گرانی نرخ ارز (قیمت دلار در روزهای ابتدایی اسفند ماه ۹۸ از مرز ۱۵ هزار تومان عبور کرده است) و باقی مولفه‌های اقتصادی (گرانی نرخ طلا، کمبود برخی اقلام در بازار، تلاش دولت برای تداوم خصوصی‌سازی‌ها در حیطه‌های مختلف از جمله آموزش و بهداشت در سال ۹۹)، احتمال افزایش هزینه‌های حداقلی زندگی در سال آینده بسیار زیاد است. حتی پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که نرخ تورم در ماه‌های ابتدایی سال آینده به مرز ۴۵ درصد و حتی ۵۰ درصد نیز خواهد رسید. با این حال از آنجا که هیچ معیار قابل توافقی برای «تورم انتظاری» یا همان تورمی که قرار است در سال آینده اتفاق بیفتد، وجود ندارد، بالاجبار، مبنای مذاکره در جلسات مزدی همان تورم اتفاقی و سبد معاش محاسبه شده بر مبنای آمارهای تورمی دی ماه ۹۸ است.

خدایی: باید نرخ اقلامی که کارفرمایان پیشنهاد می‌دهند و در محاسبه سبد مورد استفاده قرار می‌گیرد، رسانه‌ای شود تا مردم قضاوت کنند که در کدام نقطه از کشور، اقلام خوراکی با آن قیمت‌های ادعایی در دسترس است و می‌توان آنها را به آن قیمت خرید

سبدمعاش: مبنای اولیه چانه‌زنی‌های کارگران

با توجه به واقعیت‌های روزمره اقتصادی و نرخ تورم انتظاری بالای ۴۵ درصد، حتی اگر فرض بگیریم که سبد ۴ میلیون و ۹۴۰هزار تومانی، در میانه اسفند ۹۸، با هزینه‌های حداقلی زندگی مطابقت داشته باشد، این تطبیق فرضی در سال بعد، حتی در ابتدایی‌ترین ماه‌ها مثل فروردین و اردیبهشت نیز دوام نخواهد آورد. به عبارت ساده‌تر، هزینه‌های حداقلی زندگی در ماه‌های ابتدایی ۹۹، بسیار بیشتر از سبد معاشی خواهد بود که با نرخ‌های تورمی دی ماه ۹۸ محاسبه شده است. حال با این حساب، حتی اگر دستمزد ۹۹ در روزهای پایانی اسفند ماه دقیقاً برابر با سبد معاش حداقلی تعیین شود یعنی حداقل دستمزد با بیش از صد درصد افزایش به مرز ۴ میلیون و ۹۴۰هزار تومان برسد، هنوز یک ماه از سال جدید نگذشته، بین هزینه‌های زندگی و دستمزد ۴ میلیون و ۹۴۰هزار تومانی، فاصله ایجاد خواهد شد. این فاصله، یک واقعیت اجتناب‌ناپذیر خواهد بود و دقیقاً به همین خاطر است که توقع طبقه کارگر، تعیین دستمزد براساس همین سبد بسیار حداقلی و کنترل تورم است.

برای حفظ قدرت خرید کارگران در یک سطح بسیار حداقلی، باید فاصله ریالی سبد معاش ۹۸ و سبد معاش ۹۹ (فاصله ۳ میلیون و ۷۶۰هزار تومان و ۴ میلیون و ۹۴۰هزار تومان) که برابر با یک میلیون و ۱۸۰ هزار تومان است، به دستمزد ۹۹ افزوده شود اما با این افزایش که حدوداً ۵۴ درصد می‌شود، بهبود قابل توجهی در زندگی کارگران حاصل نخواهد شد و فقط سطح معاش حفظ خواهد شد.

آسیب‌پذیری معیشتی طبقه کارگر از آنجاست که با این سطح معاش بسیار تقلیل یافته، در مقابل هر تکانه تورمی مثلاً افزایش چند هزار تومانی نرخ ارز یا حذف یک لایه خدمات اجتماعی رایگان، دچار سقوط معیشتی شده و «کیفیت‌زدایی زیستی» اتفاق می‌افتد. به همین دلیل است که نباید فقط فاصله ریالی دو سبد معاش یا تورم هزینه‌ها، معیار قرار گیرد. در چنین شرایطی، تنها چیزی که باید بر سرش چانه‌زنی کرد، همان نرخ سبد معاشی است که بسیار حداقلی محاسبه شده و ترجمان عینی خط فقر است باید همان ۴ میلیون و ۹۴۰هزار تومان، مبنای اولیه چانه‌زنی‌های مزدی کارگران قرار بگیرد و این یعنی افزایش مزدی بسیار بیشتر از صد درصد!

اخبار کارگری

دو ماه از معوقات مزدی کارگران آذرآب پرداخت نشده است

کارگران شرکت صنایع آذرآب از عدم پرداخت مطالبات مزدی خود خبر دادند.

به گزارش ایلنا، این کارگران می‌گویند: کارفرما طی هفته‌های قبل تنها عیدی را پرداخت کرده و کارگران هنوز دستمزد ماه‌های دی و بهمن را دریافت نکرده‌اند.

این در حالی است که کمتر از یک ماه قبل کارگران دستمزد آذر ماه‌شان را گرفته‌اند.

احتمال برگزاری جلسه شورای عالی کار در هفته جاری

عضو کمیته مزد شورای عالی کار گفت: به احتمال زیاد این هفته جلسه شورای عالی کار با دستور کار تعیین دستمزد ۹۹ برگزار می‌شود.

محمدرضا تاجیک در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم با اشاره به اینکه سهم خوراکی‌ها در سبد تعیین شده معیشت، ۳۰,۹۵ درصد است، گفت: سهم غیرخوراکی‌ها در سبد تعیین شده ۶۹,۰۴ درصد است. بارها اعلام کرده‌ایم که حقوق کارمندان از کارگران تسری نمی‌گیرد. اگر تمام مزیت‌هایی که کارمندان دریافت می‌کنند به ما پرداخت شود، مشکلی نداریم اما به شرط اینکه تمام مزیت‌ها و چارچوب‌های حقوقی کارمندان برای کارگران لحاظ شود.

تاجیک اظهار داشت: با توجه به هزینه سبد معیشت و تورمی که در زندگی کارگران است، برای تعیین دستمزد سال آینده کارگران تصمیم‌گیری خواهیم کرد.

تاجیک گفت: چندین سال بود که بحث جبران عقب‌ماندگی حقوق کارگران در یک بازه زمانی چندساله مطرح بود اما از آنجایی که شیب تورم تند بود این موضوع محقق نشد. اگر بخواهیم به نسبت سال گذشته هم در نظر بگیریم، حقوق سال گذشته کمتر از هزینه سبد معیشت بود و امسال انتظار داریم که تفاوت سبد پرداخت شود تا قدرت خرید کارگران حفظ شود.

تاجیک بیان کرد: کف خواسته جامعه کارگری، پرداخت مابه‌التفاوت سبد معیشت کارگران در سال ۹۸ و سال ۹۹ است.

عدم پرداخت مطالبات کارگران خدماتی شهرداری رشت

حدود ۵ هزار نفر از کارگران واحد خدماتی مناطق پنج‌گانه شهرداری رشت که به صورت پیمانی مشغول کارند، دست‌کم ۲ تا ۳ ماه حقوق معوقه طلب دارند.

به گزارش ایلنا، این کارگران با بیان اینکه مهم‌ترین عامل پرداخت نشدن مزد آنها کمبود نقدینگی و نبود منابع مالی است، افزودند: مطالبات معوقه کارگران شاغل در بخش خدمات شهرداری رشت به دو ماه حقوق ماه‌های دی و بهمن سال جاری مربوط می‌شود. همچنین افزایش دستمزد کارگران خدماتی برای شش ماه لحاظ نشده و کارگران کماکان مطابق با مصوبه مزدی سال ۹۷ شورای عالی کار حقوق گرفته‌اند.

این کارگران مدعی هستند جدا از مطالبات مزدی، حق بیمه آنها در برخی از ماه‌های سال به تامین اجتماعی پرداخت نشده و این موضوع باعث شده تامین اجتماعی به دلیل واریز نشدن حق بیمه‌ها، از بازنشسته شدن کارگران با قانون مشاغل سخت و زیان‌آور خودداری کند و این موضوع به مشکل اساسی برای کارگران خدماتی شهرداری رشت تبدیل شده است.

یکی از کارگران از سابقه کار ۱۵ تا ۲۴ ساله بیشتر کارگران این واحد خدماتی خبر داد و گفت: مشکلات مربوط به نبود نقدینگی و افزایش بدهی‌های بیمه‌ای در گذشته، سبب شده در پرداخت بیمه‌های کارگران فاصله ایجاد شود و اینک تعدادی از این کارگران که شرایط بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور را دارند، امکان بازنشستگی نداشته باشند.

وی با بیان اینکه فواصل بیمه‌ای کارگران سه تا چهار سال است، اضافه کرد: کارگرانی که قصد دارند با استفاده از قانون مشاغل سخت و زیان‌آور بازنشسته شوند باید حق سختی کار خود را از جیب هزینه کنند. این در حالی ست تامین اجتماعی موظف است علاوه بر دریافت سهم کارگر که در گذشته به حساب سازمان واریز شده، کارفرما را نیز مکلف به پرداخت سهم خود در مورد بازنشستگی کارگران کند.

خبر

توصیه رئیس کمیته کسب و کار یونسکو در ایران:

جسارت تغییر شغل را داشته باشید

رئیس کمیته کسب و کار یونسکو در ایران، به جوانان توصیه کرد قبل از تصمیم‌گیری برای انتخاب شغل آینده نزد مشاوران با تجربه در این حوزه بروند و اگر از انجام کاری که به آن مشغولند لذت نمی‌برند، جسارت تغییر شغل یا محل کار خود را داشته باشند. علی‌اصغر کیهانی در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به افزایش روزافزون تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی درباره بهترین کسب و کار برای جویندگان کار گفت: پاسخ به این سؤال بسیار سخت و تا حدودی ناممکن است و اساسا سوال این است که برای کدام جویندگان کار و کدام فارغ‌التحصیلان. یکی از سخت‌ترین انتخاب‌ها برای هر فرد، انتخاب نوع کسب و کار است به ویژه در شرایطی که به دلیل نبود سرمایه‌گذاری‌های جدید جویندگان کار دامنه انتخاب محدودی دارند.

وی به جوانان توصیه کرد قبل از تصمیم‌گیری برای انتخاب نوع شغلی که می‌خواهند در آینده داشته باشند، به مشاوران با تجربه در این حوزه مراجعه کنند.

رئیس کمیته کسب و کار یونسکو در ایران افزود: جویندگان کار تا شناخت کافی از خود نداشته باشند، قطعاً قادر نخواهند بود کار مناسب و آتیه‌دار پیدا کنند و این نکته را هم در نظر داشته باشند که در هر مقطع و هر مرحله‌ای که تشخیص دادند از انجام کاری که به آن مشغولند به حد کافی لذت نمی‌برند، جسارت تغییر شغل یا محل کار خود را داشته باشند چرا که در دنیا چیزی کشنده‌تر از انجام کاری که دوست ندارید، وجود ندارد.

کیهانی درباره آیین‌نامه حمایت از کارآفرینان پیشرو و پیش‌بینی برخی مشوق‌ها در آن گفت: شخصاً با اعطای امتیاز معافیت مالیاتی چندان موافق نیستم. معتقدم بهترین امتیاز برای فعالیت اقتصادی، شفاف کردن کلیه شرایط حوزه کسب و کار برای همه است. کارآفرین برتر نیز در فضای عادلانه و یکسان قطعاً رشد بهتری می‌تواند داشته باشد. وی، جزیره‌ای بودن شرایط کشور را مشکل بزرگ اقتصاد در کشور دانست و گفت: متاسفانه به طرز غمگینانه‌ای هر روز از اقتصاد جهانی فاصله بیشتری می‌گیریم. ما باید از این توهم که بدون بهره‌مندی از اقتصاد جهانی، مشکلات اقتصادی داخلی را برطرف کنیم، خارج شویم و این بزرگ‌ترین کمکی است که می‌توان به رشد اقتصادی کشور کرد. رئیس کمیته کسب و کار یونسکو در ایران درباره به دست آوردن سهم مناسب از بازارهای بین‌المللی گفت: طبعا داشتن ابزار لازم برای مانور و حرکت در بازارهای جهانی لازم و ضروری است. در حال حاضر از نظر بانکی در شرایط بسیار دشواری هستیم و حتی کشورهای به ظاهر دوست هم موانعی برای معاملات خود با ما دارند. قرار گرفتن در لیست سیاه FATF نیز اگرچه به معنی مرگ نیست اما سرمایه‌گذاری‌های مشترک را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

کیهانی با بیان اینکه تمام مشکلات ما ناشی از تحریم‌ها نیست، گفت: اقتصاد ما به غیر از تحریم‌ها، مشکلات اساسی دارد که بزرگ‌ترین مشکل حضور پررنگ دولت و شبه‌دولتی‌ها در بخش‌های مختلف اقتصادی است که زمینه را برای رشد بخش خصوصی سخت‌تر کرده، اما در کنار این تحریم‌ها به مانعی برای بسیاری از بنگاه‌های داخلی تبدیل شده است. آثار تحریم در برخی حوزه‌ها در کوتاه‌مدت نمایان می‌شود اما در پاره‌ای از موارد مانند ماشین‌آلات و تکنولوژی‌های تولید، تحریم‌ها می‌توانند در درازمدت آثار خود را به شکل بسیار بدی نشان دهند لذا به نظر می‌رسد که چنین دستورالعمل‌هایی بدون آنکه مشکل اصلی رابطه مالی و بانکی ما با جهان را برطرف کند، وصله پینه‌هایی است که امید چندانی به تأثیرگذاری آنها نیست.

تجمع معلولان مقابل سازمان برنامه و بودجه

جمعی از معلولان کشور صبح دیروز (۱۰ اسفند) با حضور در مقابل سازمان برنامه و بودجه، به عدم پرداخت کامل بودجه قانون حمایت از افراد دارای معلولیت اعتراض کردند. این اعتراض به منظور دیدار و گفت‌وگو با محمدباقر نوبخت، رئیس این سازمان برگزار شد.

به گزارش ایلنا، افراد حاضر در این گردهمایی، پلاکاردهایی با مضامینی مانند مطالبه درمان رایگان، فرصت‌های برابر، معیشت شایسته، زندگی مستقل، بیمه‌های تکمیلی و تحصیل رایگان در دست داشتند.

چندی پیش ۸۹ میلیارد تومان دیگر از بودجه قانون معلولان پرداخت و همین مقدار هم برای اسفندماه ابلاغ شد. با این حال مشخص نیست تکلیف ۵۳۳ میلیارد دیگر از بودجه قانون معلولان چه خواهد شد.

نوبخت پیشتر در دیدار با معلولان در روز ۱۶ آذر وعده داده بود که کل بودجه مربوط به اجرای قانون حمایت از افراد دارای معلولیت تا پایان سال پرداخت شود.